

- Forbedrede offentlige indkøbsstrategier.
- Strukturrationaliseringer.
- Digitaliseringsprojekter.
- Generelle effektiviseringskrav.

Spm. nr. S 4266

Til finansministeren (12/8 03) af:

Kristian Jensen (V):

»Vil ministeren redegøre for effekten på arbejdermarkedets fleksibilitet og beskæftigelsen af at indføre en bøde på 50.000 kr. for at afskedige en medarbejder på over 55 år, jf. Socialdemokraternes forslag herom omtalt i Berlingske Tidende den 9. august 2003?«

Begrundelse

En bøde på kr. 50.000 vil give en yderligere skævvridning af arbejdsmarkedet og virke hæmmende på den nødvendige fleksibilitet, som har været målet for den førte arbejdsmarkedspolitik under både den nuværende og den forrige regering. Derfor ønskes forslaget konsekvenser belyst.

Svar (28/8 03)

Finansministeren (Thor Pedersen):

Indførelse af en bøde på 50.000 kr. for at afskedige medarbejdere over 55 år vil påvirke arbejdsmarkedet af flere kanaler.

For det første vil forslaget hæmme fleksibiliteten på arbejdsmarkedet for ældre medarbejdere via en skævvridning af arbejdsgivernes tilskyndelse til at afskedige og ansætte henholdsvis yngre og ældre medarbejdere og dermed reducere arbejdsmarkedets muligheder for fleksibelt at kunne tilpasse sig ændrede konkurrencevilkår og konjunkturer, hvor nogle virksomheder må nedlægge arbejdspladser, mens andre kan oprette nye.

Forslaget vil således formentligt gøre virksomhederne mere tilbageholdne med at ansætte ældre medarbejdere – også før de er fyldt 55 år, ligesom at tilbøjeligheden til at afskedige personer i andre aldersgrupper og måske særligt i starten af 50'erne må forventes at stige. Omvendt vil forslaget reducere tilbøjeligheden til at

afskedige ansatte over 55 år. På kort sigt må forslaget derfor forventes at øge ledigheden for de 50-54-årige, mens effekten på den samlede beskæftigelse formentligt vil være begrænset. Det er vanskeligt at vurdere effekten på kort sigt på ledigheden for de over 55-årige, idet den beror på styrken i to modsatrettede effekter.

På lidt længere sigt vurderes arbejdsgivernes forøgede tilbageholdenhed med at ansætte ældre imidlertid at forstærke de problemer ældre i dag står over for på arbejdsmarkedet – kendetegnet ved at ældre har en højere ledighed end andre aldersgrupper. Merledigheden blandt ældre kan således udelukkende henføres til, at ældre ledige ikke kommer så hurtigt tilbage i beskæftigelse som yngre ledige, mens intet tyder på, at ældre bliver afskediget hyppigere end andre aldersgrupper, jf. også 'Rapport fra Udvalget vedr. Længere tid på arbejdsmarkedet, juni 2003' og 'Dansk Arbejdsgiverforening: Ældre og arbejdsmarkedet, maj 2003'. På baggrund af et 10 pct. udtræk af Danmarks Statistiks Socialforskningsregister og IDA kan det skønnes, at ældres afskedigelsesrisiko i 2000 udgjorde ca. 5 pct. mod knap 6 pct. for det samlede antal beskæftigede 15-66 årige.

For det andet vil forslaget øge arbejdsgivernes arbejdskraftomkostninger for ansatte over 55 år (givet at der altid vil være en vis afskedigelsesrisiko). Den skønnede afskedigelsesrisiko på 5 pct. i 2000 for 55-66-årige, jf. ovenfor, svarer til ca. 13.000 personer mellem 55 og 66 år med mere end 3 måneders forudgående beskæftigelse blev afskediget i 2000. Givet uændret adfærd kan det på den baggrund umiddelbart anslås, at forslaget vil øge arbejdsgivernes omkostninger til ansatte over 55 år med ca. 650 mio. kr. Disse ekstra omkostninger forbundet med at beskæftige ældre vil på længere sigt alt andet lige føre til en lavere beskæftigelse via en svækkelse af konkurrenceevnen og en lavere arbejdskraftefterspørgsel.

Endelig kan det anføres, at omfanget af jobbeskyttelse generelt påvirker arbejdsmarkedets funktionsmåde. Danmark har i en international sammenhæng et meget fleksibelt arbejdsmarked med lempelige jobbeskyttelsesregler, herunder bl.a. lave omkostninger forbundet med at ansætte og afskedige folk. Det har medført en høj grad af jobmobilitet på arbejdsmarkedet, som er med til at sikre, at arbejdsstyrkens kvalifikationer udnyttes bedst muligt i forhold til arbejdsmarkedets behov (ca. 1/3 af alle ansatte i den private sektor skifter job hvert år). Bl.a. på den bag-